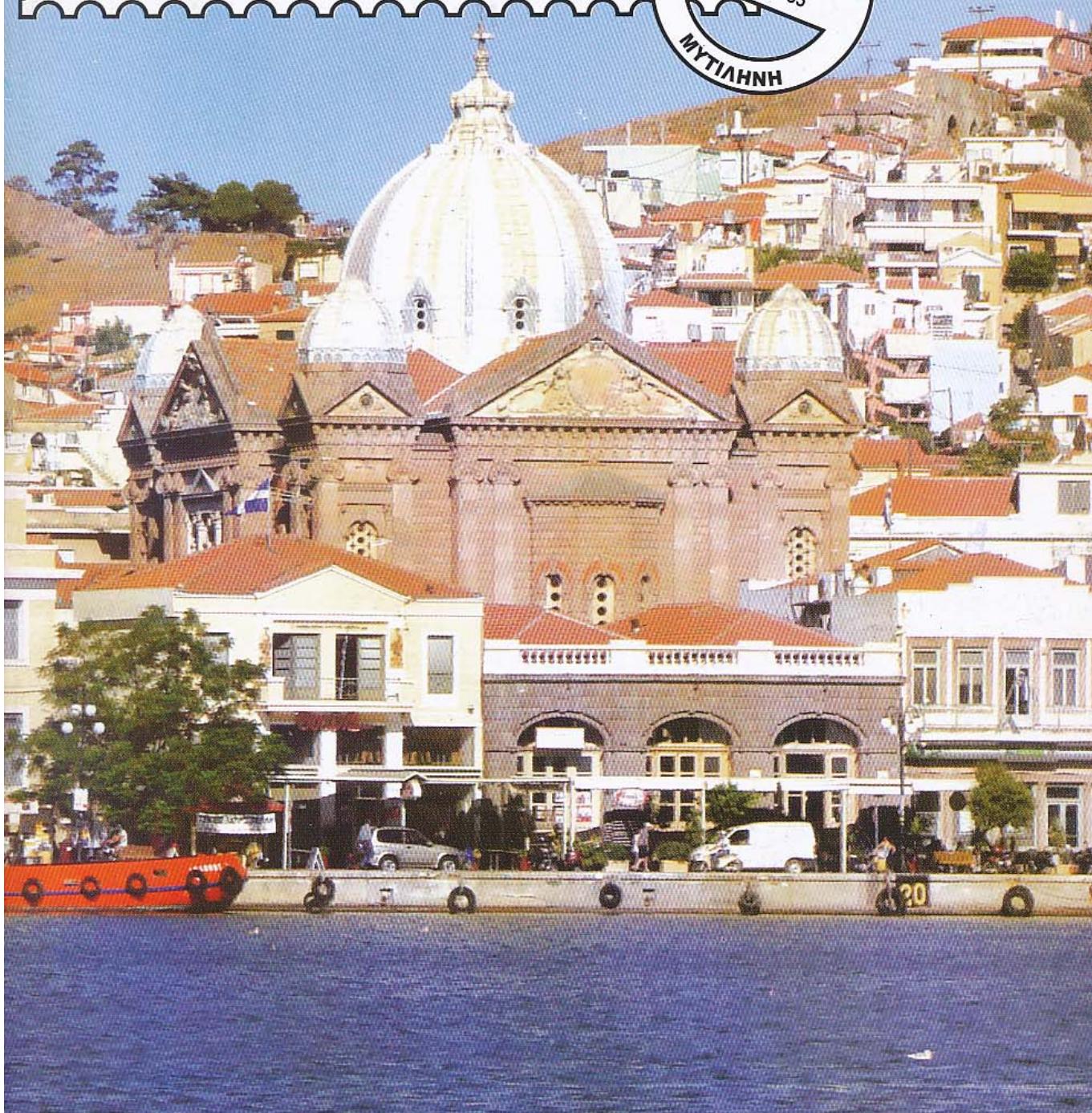


Απόστολί

ΙΟΥΛΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2012
ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ



ΑΠΟΣΤΟΛΗ

www.apostoli.org

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ «Η ΟΣΙΑ ΘΩΜΑΪΣ»
ΕΤΟΣ 22^ο
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 85
ΜΥΤΙΛΗΝΗ 2012

ΕΚΔΟΤΗΣ – ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Πρωτοπρ. Αθανάσιος Γιουσμάς
Θ. Χατζημιχαήλ 78, 81100 Μυτιλήνη
ΤΗΛ.: 22510 21549
e-mail: agiousmas@gmail.com

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ – ΕΠΙΤΑΓΕΣ
ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
«Η ΟΣΙΑ ΘΩΜΑΪΣ»
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «ΑΠΟΣΤΟΛΗ»
Θεοφίλου Χατζημιχαήλ 78
Τ.Κ. 81100
ΜΥΤΙΛΗΝΗ

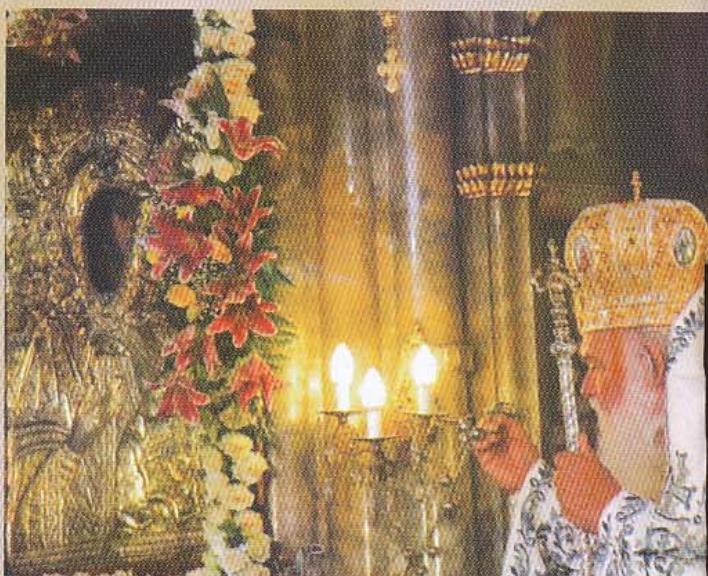
ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ
Εσωτερικού : 20,00 ευρώ
Εξωτερικού : 25,00 ευρώ
Αρ. Λογαρ.:
Alpha Bank 601-002101-120026



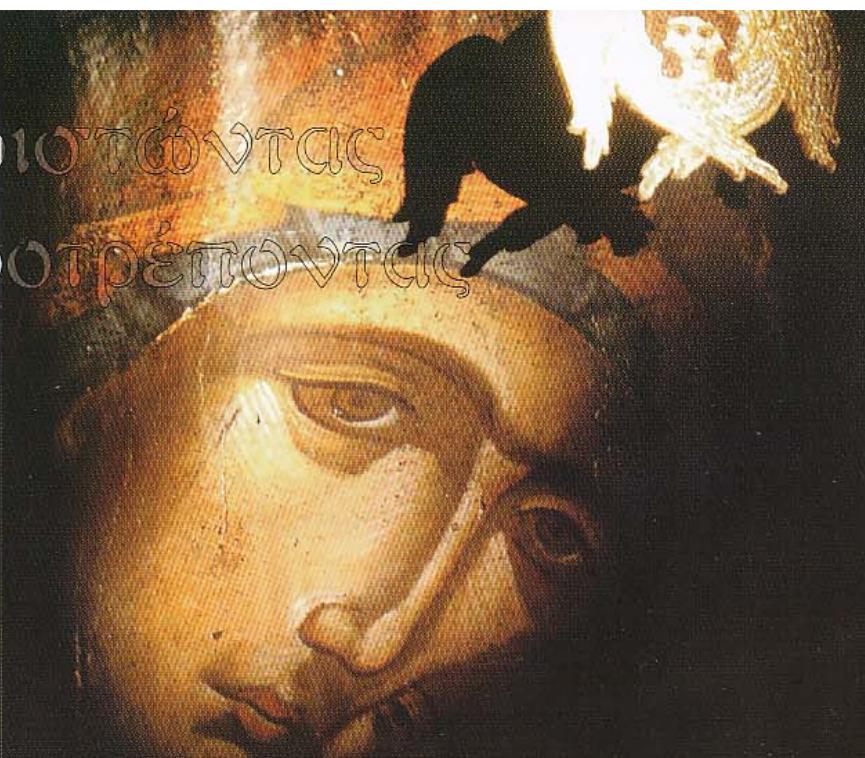
Για το πανηγύρι της δικής μας Παναγιάς, της Αγιασώτισσας, ήλθε στο νησί μας 14 και 15 Αυγούστου 2012 ο Μακαριώτατος Αρκιεπίσκοπος Αθηνών και πάστος Ελλάδος κ.κ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ. Απιύθυνε στο κήρυγμά του μήνυμα ενότητας, τονίζοντας μεταξύ άλλων: «Ας μπορείμενουμε Άγιεις από τους ζένους, οι ζένοι πάντοτε κοίταγαν τα δικά τους συμφέροντα».

Εμείς θαυμάσαμε την απλότητα και την ταπείνωσή του! Εντυπωσιαστήκαμε! Ήλθε κωρίς επισημειες, κουραστικές και σκαινδαλιστικές υποδοκές, γεμάτες τυπικές παρουσίες, υποκριτικούς λόγους και πολυέξοδα τραπέζια.

Με την απλότητά του, κατέκτησε τις καρδιές μας...



Ευχαριστώντας και προτρέποντας



Θεωρώ υποχρέωσή μου να ευχαριστήσω έναν πνευματικό μας αδελφό τον κ. Σ. Θ. από την Αθήνα, που διαβάζοντας το πρώτο άρθρο του προηγουμένου περιοδικού μας με τίτλο «προτελευταίο τεύχος», προσφέρθηκε να αναλάβει τη δαπάνη έκδοσης αυτού του φύλλου. Εύχομαι ο Θεός να προσφέρει απλόχερα, σ' εκείνον και στην οικογένεια του, κάθε χαρά και ευλογία. Το περιοδικό μας, μου δίνει την ευκαιρία να επικοινωνήσω με τους ενορίτες μου και με τα πνευματικά μου παιδιά... Δεν θέλω να σβήσει, πριν σβήσω. Ή μάλλον, δε θέλω να σβήσει ποτέ.

Η ευθύνη και η αποστολή του πνευματικού πατέρα είναι τεράστια. Μια ευθύνη κι αποστολή που γεννιέται στο Ιερό Εξομολογητήριο, μετά από την πρώτη μας Εξομολόγηση. Μια ευθύνη κι αποστολή που δεν τερματίζεται με το θάνατο του πνευματικού. Ο πνευματικός μας κι αφού πεθάνει - ιδιαίτερα αν βρει παρρησία πλάι στο θρόνο του Θεού - συνεχίζει να αγωνιά και να προσεύχεται για τα πνευματικά του παιδιά, ως την Τελική Κρίση. Η πιο ευχάριστη στιγμή για έναν πνευματικό πατέρα, δεν είναι όταν ακούσει το «εὖ δοῦλε ἀγαθέ καὶ πιστέ», αλλά όταν μετά τη Δευτέρα του Χριστού Παρουσία χαίρεται την Παραδεισένια χαρά μαζί με όλα τα πνευματικά του παιδιά! Αυτό εύχομαι και προσεύχομαι, γιατί ...κόλαση για μένα θα είναι κι ο Παράδεισος, αν δεν έχω πλάι μου τη σαφική και πνευματική μου οικογένεια.

Το χορηγό του παρόντος τεύχους, τον αγα-

πητό μου κ. Σ. Θ., τον γνώρισα στο Ιερό μας Εξομολογητήριο... Άλληεια, πόσες ψυχές δεν αναγεννήθηκαν στο Εξομολογητήριο του Ναού μας! Ήταν το πρώτο που έφτιαξα, όταν το 1989 τοποθετήθηκα στο Ναό του Αγίου Θεράποντα. Πρόχειρο, μικρό, αλλά γεμάτο αναμνήσεις. Πέρασαν από αυτό πρόσωπα που ζουν στο νησί μας και εκαποντάδες άλλα από διάφορα μέρη της πατρίδας μας κι όχι μόνο... Άλλα πρόσωπα από αυτά συνεχίζουν τον αγώνα, άλλα λοξόδρόμησαν, άλλα μας θυμούνται κι άλλα μας ξέχασαν.

Επεινήσαμε την ανακαίνισή του Εξομολογητηρίου μας. Τη μετατροπή του και σε μικρό παρεκκλήσι αφιερωμένο σ' έναν Άγιο που γεύθηκε την αμαρτία σε όλες της τις μορφές, στον Ιερό Αυγούστινο. Κάποιο πνευματικό μου παιδί οικονομικά με βοήθησε ως εδώ. Θέλω όμως, στους τοίχους του να αγιογραφήσουμε τον Φιλάνθρωπο Κύριο μας, την επιστροφή του Ασώτου και μορφές Αγίων που βιθίστηκαν στην αμαρτία, αλλά υψώθηκαν στο Θεό λουσμένοι στα δάκρυα της μετάνοιάς τους. (3)

Προς το παρόν, χρήματα δεν έχουμε για κάτι τέτοιο. Θέλω να με βοηθήστε. Πιστεύω να μην με απογοητεύσετε. Σας παρακαλώ, αναλάβετε μια αγιογραφία. Στο Ιερό μας Εξομολογητήριο συνδεθήκατε πιο ουσιαστικά με το Θεό και πιο θερμά μαζί μου...

Περιμένοντας...

π. Αθανάσιος Γιουσμάς

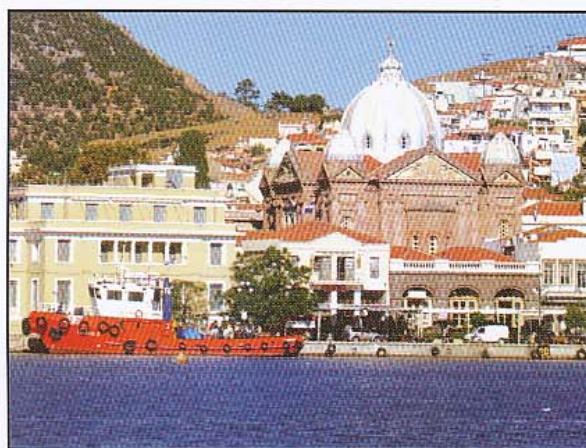
Ορθόδοξη Κοινότητα

«Η Οσία Θωμαΐς»

Περιεχόμενα

- 3 Ευχαριστώντας και προτρέποντας
- 5 Οι φετινές Κατηχητικές μας Συνάξεις
- 6 Συμβουλές Αγίου Ισαάκ του Σύρου
- 8 Άγιος Υάκινθος ο Θαλαμηπόλος
- 10 Οι απόψεις της Δυτικής (Παπικής) «Εκκλησίας»
και η ορθόδοξη πατερική θεολογία
- 12 Μια καθαρή εξήγηση
- 14 Η εξομολόγηση του Φλωράκη
- 16 100 χρόνια ελευθερία, 90 όνειρο
- 18 Φωτογραφίες, αφίσες
- 19 Δραστηριότητες, εκδηλώσεις
- 20 Με αγάπη στα παιδιά των πνευματικών μου παιδιών
- 21 Το νέο βιβλίο του παπα-Θανάση Γιουσμά

(4)



Εκτύπωση

«Γραφικές Τέχνες Πασπάτη»
Αφοί I. Πασπάτη & Σία Ο.Ε.
Οδυσσέως 10, 81100 Μυτιλήνη
Τηλ. 22510.22063 - Φαξ 22510.29749

Η φωτογραφία του εξωφύλλου
και του οπισθόφυλλου:
Ο Ναός του Αγίου Θεράποντα,
στην προκυμαία της Μυτιλήνης

Ορθόδοξη Κοινότητα

«Η Οσία Θωμαῖς»

Οι φετινές Κατηχητικές μας Συνάξεις

«Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τά
ἔθνη, διδάσκοντες αὐτούς τηρεῖν πάντα
ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν» (Ματθ. 28, 19-20.)

Η αποστολή της Εκκλησίας ήταν και είναι να μαθητεύει, να διδάσκει, να κατηχεί και στη συνέχεια να χορηγεί το Πανάγιο Πνεύμα, μέσω των Ιερών Της Μυστηρίων. Ο όρος **κατήχηση**, προέρχεται από το ρήμα «κατηχώ», που σημαίνει: Μεταφέρω το λόγο του Θεού στους ανθρώπους.

Από τα πρώτα Χριστιανικά χρόνια υπήρχε **η τάξη των κατηχουμένων**, των ανθρώπων που διδάσκονταν πριν βαπτιστούν, τις αλήθειες της Πίστης μας. Το 2ο μ.Χ. αιώνα η Εκκλησία ίδρυσε ειδικές κατηχητικές σχολές και την ίδια εποχή Άγιοι Πατέρες συνέγραψαν οπουδαίους **κατηχητικούς λόγους**, με αποτέλεσμα το κατηχητικό έργο της Εκκλησίας να συστηματοποιηθεί.

Όλη αυτή η εργασία γινόταν πριν το Βάπτισμα. Μετά το Βάπτισμα των Χριστιανών, πάλι **η Εκκλησία δεν έπαυε** - και ούτε έπαψε μέσα στους τόσους αιώνες - να κατηχεί. Το 18ο μ.Χ. αιώνα, ο Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης παρατηρεί: «Είναι ντροπή μεγάλη, τα παιδιά των Λατίνων να είναι γυμνασμένα στα δόγματα της πίστεώς τους και των Ορθοδόξων να μη γνωρίζουν τίποτε». Γι' αυτό, **συντούσε**: «Δημιουργήστε σχολεία διδασκαλίας της πίστεώς μας».

Σε περιμένουμε...

Στον Άγιο Θεράποντα



• κάθε Παρασκευή
5:00 μ.μ. Σύναξη λόγου
7:30 μ.μ. Συντροφιά Νέων

• κάθε Σάββατο
Συντροφιές Παιδιών Δημοπού
10 π.μ. για Α', Β', Γ τάξη
11 π.μ. για Δ', Ε, Σ' τάξη

• κάθε Κυριακή
10:30 Συντροφιά Εφήβων
Γυμνασίου - Λυκείου

Στην Αγία Θωμαΐδα



• κάθε Τετάρτη
5:00 μ.μ. Σύναξη Αγιογραφικής Μελέτης

• κάθε πρώτο Σαββατοκύριακο
8:00 μ.μ. Συμβουλευτική Συνάντηση Συντρόφων

Αυτά «τα σχολεία διδασκαλίας της πίστεώς μας» είναι τα ως χθες «κατηχητικά σχολεία» και σήμερα οι διάφορες κατηχητικές δραστηριότητες, συνάξεις και συντροφιές της Εκκλησίας μας, οι οποίες κινούνται και προσφέρουν ό,τι προσφέρουν, κάτω από τις ευλογίες του επιχώριου Επισκόπου.

Αντιμετωπίζουμε καχυποφία, άρνηση, ειρωνική διάθεση, αδιαφορία, -αλλά και πυκνή και ουσιαστική συμμετοχή. Όπως και ο Χριστός, τότε στη Γη Ισραήλ... Κάποιοι ενοχλούνται από το κατηχητικό μας έργο, λόγω του αντιχριστιανικού ή αντιεκκλησιαστικού προσανατολισμού τους. Δεν πτοούμαστε. **Συνεχίζουμε και επιμένουμε**. Για άλλη μία χρονιά, με τη βοήθεια του Θεού και τις ευχές του Μητροπολίτου μας, **ξεκινάμε**.

Κοιτάξτε την πιο πάνω αφίσα μας, δέστε πότε και τι κάνουμε και σας περιμένουμε.

(5)

Πατέρες του χθες...

...σκέψεις επίκαιρες

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΑΓΙΟΥ Ι

Επιμέλεια: Αθανασία Πάσχου - Θεοδοσίου

Ο Άγιος Ισαάκ ο Σύρος γεννήθηκε τον 7ο αιώνα μ.Χ. στη Νινευΐ της Μεσοποταμίας ή κατ' άλλους στην πόλη Έδεσσα της Συρίας. Γνωρίζουμε ότι ενήλικας πλέον, **μόνασε με τον αδερφό του** σε ένα κοινόβιο, στη Συρία και ενδύθηκε το αγγελικό σχήμα. Αφού προόδευσε στους ασκητικούς αγώνες και στην αρετή, **αποφάσισε να απομονωθεί σε ένα κελί**. Ενώ αρνιόταν να επιστρέψει στο κοινόβιο υπακούοντας σε μια ουράνια αποκάλυψη, **αποδέχτηκε να γίνει Επίσκοπος στη Νινευΐ**. Αμέσως όμως μετά την χειροτονία του, επέστρεψε στο κελί του, γιατί διαπίστωσε πως οι άνθρωποι ήταν ανυπάκουοι στις εντολές του

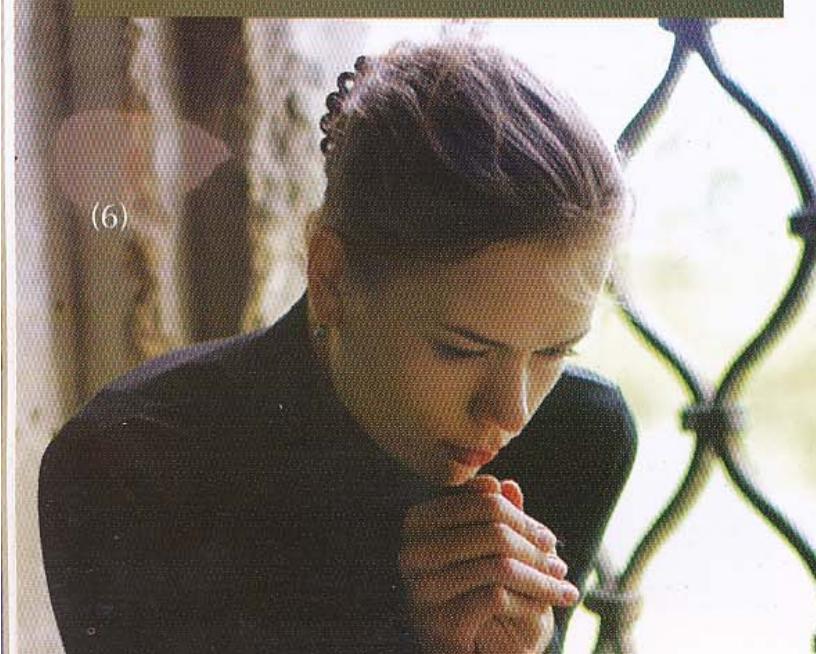
Ζούμε στον κόσμο, αλλά ας μην είμαστε στενά προσκολλημένοι στα του κόσμου.

(6)

Ευαγγελίου.

'Έγραψε πολλούς λόγους για την κατάκτηση της αρετής. Οι λόγοι του **διαχρονικοί!** Κάποιες σκέψεις του από το βιβλίο «Οι ασκητικοί Λόγοι του Αββά Ισαάκ του Σύρου» θα καταγράφουμε στη συνέχεια, θεωρώντας πως μας αφορούν.

Ο Αββάς τονίζει ότι: «Η αρχή της αρετής είναι ο φόβος του Θεού, που η πίστη σπέρνει στην καρδιά του ανθρώπου. Το καλύτερο θεμέλιο της αρετής αυτής είναι η απομάκρυνσή μας από τον κόσμο». Όχι τόσο οωματικά, αλλά **αδιαφορώντας εντελώς** για τα πράγματα του κόσμου. «Έτοι η φυχή γίνεται ικανή να μεθύσει από αγάπη για το Θεό, καθώς ο νους δεν ασχολείται με υλικά αγαθά». **'Οπλο ισχυρό**, για να το πετύχουμε αυτό, είναι «η επίμονη και μετά πόθου μελέτη της Αγίας Γραφής και η αναζήτηση των νοημάτων της». **Μας προτρέπει:** «Να γίνονται οι των κοσμικών πραγμάτων, να θανατώσουμε τα πάθη και ν' αναζωγονήσουμε τα πνευματικά μας έργα με τό μοναδικό μας όπλο το καρδιακό πένθος». **Μας συμβουλεύει:** «Να βιάζουμε τον εαυτό μας να μιμηθεί την ταπείνωση του Ιησού και ν' αποφεύγουμε αστεισμούς και γέλια χλευαστικά που είναι πονήματα του διαβόλου». **Τονίζει** ότι: «Είμαστε ναός του ζωντανού Θεού. Ας αγιάσουμε, λοιπόν, και ας καθαρίσουμε αυτόν το ναό, γιατί και ο ίδιος ο Θεός είναι καθαρός και αμόλυντος. Μόνο αν έχουμε καθαρό σώμα, θα θελήσει ο καθαρότατος Θεός να έλθει και να κατοικήσει μέσα μας».



Πατέρες του χθες...

...σκέψεις επίκαιρες

ΑΚ ΤΟΥ ΣΥΡΟΥ

Ο Άγιος Ισαάκ **επισημαίνει** πως «ολόκληρη η κτίση, και ο άνθρωπος, είναι δούλοι του ίδιου Δεοπότου, επομένως κανένας δούλος δεν μπορεί να βλάψει άλλον ούνδουλό του, χωρίς την παραχώρηση του Κυρίου». Ήθελε έτσι να εξαλείψει τον ανθρώπινο φόβο, όσων απομακρύνονται από τον κόσμο και να τους δείξει ότι έχοντας φύλακα το Θεό μπορεί να πετύχουν τον σκοπό τους.

Μας υπενθυμίζει ότι **αν ο Θεός επιτρέφει να μας βλάψουν οι δαίμονες και οι πειρασμοί, θα πρέπει να το δεχόμαστε με υπομονή, ευχαρίστηση και εμπιστοσύνη στον Κύριο.** Αυτούς θα πρέπει να τους δεχόμαστε με χαρά, γιατί έτσι γινόμαστε και εμείς κοινωνοί των παθών των Αγίων κι έτοι μπορούμε να προοδεύσουμε στην αρετή. «*Χωρίς πειρασμούς είμαστε έξω από το δρόμο του Κυρίου*». Κανείς δεν ανέρχεται στον Ουρανό με άνεοη. «*Όποιος δεν απομακρύνει τον εαυτό του θεληματικά από τα αίτια της αμαρτίας, σύρεται από αυτήν*».

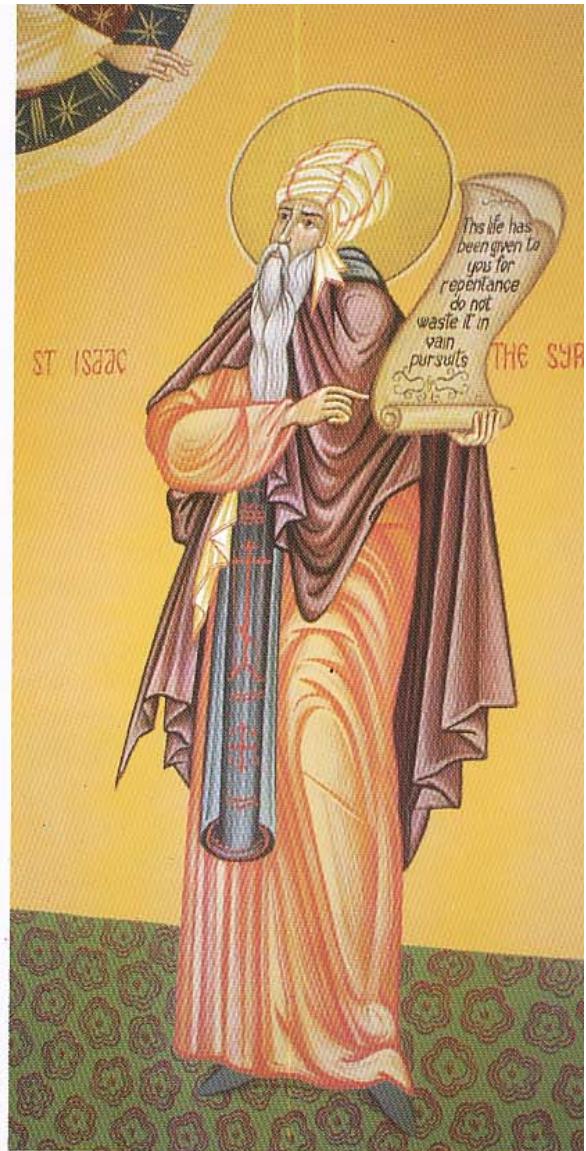
Σύμφωνα με τον Αββά Ισαάκ «**τα αίτια της αμαρτίας είναι το κρασί, ο γυναίκες, ο πλούτος και η υπερβολική ενασχόληση του ανθρώπου με το σώμα**». Επισημαίνει ότι **όποιος θεωρεί τα αμαρτήματα του μικρά και μηδαμινά, πέφτει σε άλλα μεγαλύτερα και χειρότερα.** «*Όποιος υποφέρει με χαρά την αδικία, αυτός βρίσκει παρηγοριά στο Θεό, και όποιος με ταπεινοφροσύνη δέχεται τις εναντίον του κατηγορίες, φθάνει στην τελειότητα!*» Να συνειδητοποιούμε, λέει ακόμα πως «*ότι επιτυγχάνουμε*

το οφείλουμε στην Χάρη του Κυρίου. **Να τιμάμε όλους και να μην αποστρέφουμε από την αποστραφή του Ουράνιος Κριτής.** Να αγαπάμε τους αμαρτωλούς, αλλά όχι τα έργα

τους. **Να μην καυχιόμαστε για τα έργα μας, για να μην ντροπιαστούμε μετά.** Να ενεργούμε με αγάπη. Να μην αηδιάζουμε με τους αρρώστους, γιατί κι εμείς έχουμε σώμα και κάποια στιγμή ίσως στερηθούμε το αγαθό της υγείας. Με καλό λόγο να συμπαραστεκόμαστε στους άλλους. Να κάνουμε ελεημοσύνη, γιατί έτσι φανερώνεται η αγάπη μας στο συνάνθρωπό μας και κατά συνέπεια στον ίδιο τον Κύριο. Η αγάπη δεν ξέρει να θυμώνει ή να μέμφεται ή να οργίζεται. Ζωντανό παράδειγμα ο γλυκύτατός μας Ιησούς».

Βέβαια, **κατανοεί ο Άγιος**, η ανθρώπινη φύση είναι αδύναμη και γι' αυτό **απαιτείται διαρκής αγώνας**, ώστε να μείνουμε στέρεοι στην πίστη μας.

Θα τα καταφέρουμε, αν θελήσουμε κι αν φυσικά προσπαθήσουμε.



Άγιος Υάκινθος, ο Θαλαμηπόλος

Επιμέλεια: Παναγιώτης Μ. Πλωμαρίτης

Την εποχή του αυτοκράτορα Τραϊανού, του μεγάλου αυτού διώκτη των Χριστιανών, στα τέλη του πρώτου αιώνα, έζησε ένας ακόμη μάρτυρας της πίστης μας, **ο Άγιος Υάκινθος**. Ο τόπος καταγωγής του Αγίου ήταν η Καισαρεία της Καππαδοκίας, ενώ το επάγγελμά

του ήταν θαλαμηπόλος, φρόντιζε δηλαδή τους θαλάμους (δωμάτια) του παλατιού. Ο Άγιος Υάκινθος, παρά το ότι ήταν μόλις είκοσι χρονών, δεν εντυπωσιάστηκε απ' τη χλιδή του παλατιού, **ούτε παρασύρθηκε** στη λατρεία των ειδώλων που είχε επιβάλει ο αυτοκράτορας. **Αντίθετα**, έμενε πιστός στη λατρεία του ενός και μόνου αληθινού Θεού, που οι ευσεβείς γονείς του τού μετέδωσαν. Έτοι δεν αμελούσε να προσεύχεται καθημερινά στο Θεό και να παραμένει σεμνός και εγκρατής, αποφεύγοντας τις τροφές που προ-

σφέρονταν ως θυσία στα είδωλα (ειδωλόθυτα).

Δυστυχώς, όμως, ένας συνυπηρέτης του **διέβαλε** τον Υάκινθο στον Τραϊανό, ότι δεν υπακούει στις διαταγές του, ούτε θυσιάζει στα είδωλα, αλλά σέβεται και τιμά έναν άλλο Θεό. Ο Τραϊανός κάλεσε αμέσως σε απολογία τον Υάκινθο, προσφέροντας του να φάει μπροστά του απ' τα ειδωλόθυτα. Ο Υάκινθος όμως, **ομολόγησε με θάρρος** ότι είναι Χριστιανός και αρνήθηκε να μολύνει την πίστη του τρώγοντας απ' τα ειδωλόθυτα. Οι υπηρέτες του Τραϊανού χτύπησαν τότε ανηλεώς τον Υάκινθο, σπρώχνοντας με τη βία μέσα στο στόμα του τις τροφές αυτές. Ο αθλητής του Χριστού για ακόμη μια φορά **δεν γεύτηκε** απ' τα ειδωλόθυτα, γεγονός που εξόργισε τον Τραϊανό και διέταξε να ρίξουν τον Άγιο στη φυλακή.

Την επόμενη ημέρα ο Τραϊανός, βλέποντας την αποφασιστικότητα του Υακίνθου, που δε λύγιζε μπροστά στις απιειλές του, προστάζει **νέα φρικτά και πολύωρα βασανιστήρια**. Ο Άγιος υπομένει με καρτερικότητα τα μαρτύρια, έχοντας βαθιά πίστη στο έλεος του Θεού. Τον οποίο συνεχώς επικαλείται, ενώ παράλληλα δοξάζει και ευγνωμονεί, που τον αξιώνει να κακοπιαθήσει για το όνομά Του. Ο αυτοκράτορας βλέποντας τότε την **αντοχή** του Αγίου και το **άκαμπτο φρόνημά του** διατάζει να τον φυλακίσουν, χωρίς να του προσφέρουν καμία άλλη τροφή, ούτε νερό, παρά μόνο τα ειδωλόθυτα! Τότε με έκπληξη παρακολουθούν όλοι, ο Τραϊανός και οι φύλακες, τον Άγιο **επί σαράντα ολόκληρες μέρες** να παραμένει στη φυλακή προσευχόμενος στο Χριστό και αντλώντας δύναμη απ' αυτόν, χωρίς να αγγίξει



καν τις ειδωλόθυτες τροφές που του προσφέρονταν!

Την 41η ημέρα όμως, όταν άνοιξαν την πόρτα της φυλακής, βρήκαν τον Άγιο να έχει παραδώσει το πνεύμα του, ενώ **Άγγελοι με τη μορφή ανθρώπων στέκονταν γύρω απ' το σώμα του κρατώντας λαμπάδες**. Το σώμα του Αγίου παρέλαβε και έθαψε, μετά από καθοδήγηση Αγίου Αγγέλου, ένας ευσεβής ιερέας που λεγόταν Τιμόθεος. Μετά από αρκετό καιρό, ο Άγιος Υάκινθος εμφανίστηκε στον ύπνο ενός ουγκλητικού, που υπέφερε από αισθένεια των ματιών και είχε τυφλωθεί, και **υποσχέθηκε** σ' αυτόν τη θεραπεία παρακαλώντας τον να μεταφέρει το λείψανό του πίσω στην πατρίδα του. Πράγματι, ο άνθρωπος εκείνος βρήκε το λείψανο όπου του είχε πει ο Άγιος, θεραπεύτηκε από την αισθένεια του και στη συνέχεια υγής το μετέφερε στην Καισαρεία της Καππαδοκίας.

Το ιδιαίτερο στη ζωή του Αγίου Υάκινθου είναι ότι μαρτύρησε για το Χριστό τηρώντας πιστά την εντολή της νηστείας. Προτίμησε να πεθάνει παρά να φάει τροφές που είχαν προσφερθεί ως θυσία στους φεύγοντες θεούς! Είναι γεγονός ότι σήμερα εμείς, οι λεγόμενοι Χριστιανοί, έχουμε διαστρεβλώσει την έννοια της νηστείας, προσαρμόζοντας τη στα μέτρα μας και ξεχνώντας την αληθινή της αξία. Έτσι **δεν**

είναι λίγες οι φορές που χωρίς πολλή σκέψη και πιθανόν χωρίς και τη συγκατάθεση του πνευματικού, καταλύσουμε, είτε λίγο είτε πολύ, τη νηστεία. Συχνά μάλιστα επικαλούμαστε και λόγους γι' αυτή μας την επιλογή, όπως ασήμαντες αισθένειες και φάρμακα που παίρνουμε, ταξίδια και άλλες δήθεν «γιορτινές» περιστάσεις ή άλλοτε απλά υποκύπτουμε στις απολαύσεις των τροφών από λαιμαργία.

Η νηστεία από τις τροφές βέβαια **δεν αποτελεί αυτοσκοπό** για την πίστη μάς, ούτε είναι αυτή που σώζει τον άνθρωπο. Είναι μόνο ένα μέσο που **αν χρησιμοποιηθεί σωστά**, ενισχύει τον πιστό στην πιο ουσιαστική νηστεία, αυτή απ' τα πάθη και τις αδυναμίες του.

Ο Άγιος Υάκινθος δε δίστασε να θέσει σε κίνδυνο την ίδια του τη ζωή και να μείνει νηστικός επί 40 ολόκληρες μέρες, προκειμένου να μη νοθεύσει την πίστη του κερδίζοντας, έτσι μια θέση στο Παράδεισο. Τη δύναμη γι' αυτή την πράξη την άντλησε ο Άγιος από την πίστη και την ευγνωμοσύνη του προς τη θυσία του Χριστού για τη οωτηρία του ανθρώπου.

Αφού δεν τηρούμε σωστά τη νηστεία των τροφών, πώς θα μπορέσουμε να περικόψουμε τις αμαρτωλές συνήθειες και τα ελαττώματα που μας κρατούν μακριά από την αγκαλιά του Θεού;



(9)

Ο Χριστιανός είναι άνθρωπος άλλος, όχι σαν τους άλλους.

ΟΙ ΑΠΟΦΕΙΣ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ (ΠΑΠΙΚΗΣ) «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ» ΚΑΙ Η ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΠΑΤΕΡΙΚΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Επιμέλεια: Απόστολος Ν. Μπουρνέλης
Διδ. Θεολογίας Α.Π. Θεσσαλονίκης

Το παρόν άρθρο αποτελεί μία προσέγγιση στις υφιστάμενες εκκλησιολογικές διαφορές μεταξύ των Παπικών και της Ορθόδοξης Ανατολικής Εκκλησίας. **Συντάχθηκε** με αίσθημα ευθύνης, πέρα και πάνω από φανατισμούς και μισαλλοδοξίες, χωρίς να ισοπεδώνει θεομούς και πρόσωπα, χωρίς να διαγράφει ιστορίες και παραδόσεις εν ονόματι της αγάπης. **Υπεράνω της αγάπης τίθεται η πίστη**, το βίωμα, οι Αποστολικές παρακαταθήκες, ο λόγος του ιδρυτού της Εκκλησίας, του Ιησού Χριστού. Βέβαια κάθε θέμα που θα καταγράψουμε απαιτεί και μία ιδιαίτερη μελέτη. Εμείς απλώς **Θα καταθέσουμε** το θεματολόγιο των διαφορών, ως μία πρώτη καταγραφή, γιατί πολλοί Χριστιανοί στις ήμερες μας θεωρούν ότι οι δυο Εκκλησίες είναι πολύ κοντά στην ένωση, άποψη ή οποία απέχει πολύ από την πραγματικότητα.

Είναι γνωστό ότι οι Εκκλησίες **πορεύονταν από κοινού** μέχρι το 1054 μ.Χ., όταν επήλθε το Σχίσμα. Βέβαια, το γεγονός αυτό δεν προήλθε στα μέσα του ενδεκάτου αιώνος. **Υπήρχαν αιτίες** που οδήγησαν στη διάσπαση της Μίας Εκκλησίας. Οι πιο βασικές ήσαν: Η διαφορά πού προέκυψε στην **εκπόρευση του Αγίου Πνεύματος** ήδη από τον 5^ο μ.Χ. αιώνα και εκφράστηκε επίοιημα στην τοπική σύνοδο του Τολέδο της Ισπανίας το 589 μ.Χ. **Η ίδρυση του παπικού κράτους** με καθαρά εγκόσιμια εξουσία το 754 μ.Χ. επί Πιπίνου του Βραχέως, πατέρα του Καρλομάγνου, ο οποίος προσέφερε στον πάπα Στέφανο Β' το δουκάτο της Ρώμης και την Πεντάπολη, ως δώρο για τη βοήθεια του να γίνει βασιλεύς των Φράγκων. **Η**

υποχρεωτική αγαμία του κλήρου, σε όλες τις βαθμίδες του. **Η απαράδεκτη επέμβαση του πάπα** στη Βουλγαρία το 866 μ.Χ., επαρχία του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, με σκοπό να αποσπάσει πιστούς από τη μητέρα Εκκλησία με το πρόσχημα της Ιεραποστολής. **Η καθιέρωση του άζυμου άρτου** στη Θεία Ευχαριστία το 1053 μ.Χ., πράξη αντικανονική, η οποία αυτή καθ' εαυτή αναιρεί τη λειτουργική πράξη που ίχνευ μέχρι τότε. Στους παραπάνω λόγους δύναται **να προστεθούν και άλλοι**, οι οποίοι επέδρασαν καταλυτικά στο χωρισμό...

Μετά το Σχίσμα, οι διαφορές πολλαπλασιάστηκαν, κι αυτό γιατί η Δυτική «Έκκλησία» ακολούθησε τελείως διαφορετικό δρόμο, μεταβάλλοντας πολλά, τόσο στη λειτουργική πράξη, όσο και στην ευρύτερη θεολογική σκέψη. Αμέσως παρακάτω παραθέτουμε **οριομένες βασικές καινοτομίες**, οι οποίες έρχονται σε πλήρη αντίθεση με όσα η Πατερική γραμματεία εισηγείται.

- Το **Βάπτισμα** γίνεται διά ραντιμού και όχι με τριπλή κατάδυση και ανάδυση στο νερό.
- Το **Χρίσιμα** τελείται κατ' ανάγκη στο έθδομο έτος από της γεννήσεως του παιδιού και κανονικά στο δωδέκατο έτος της ηλικίας.
- Στη **Θεία Ευχαριστία** χρησιμοποιείται άζυμος άρτος και μεταδίδεται μόνο ένα είδος οπούς πιστούς (όστια).
- Η **Εξομολόγηση**, όπως πραγματοποιείται, δεν αποτελεί Μυστήριο φιλαδελφείας, αλλά γίνεται περισσότερο μέσα σε νομικά πλαίσια.
- Το **Ευχέλαιο** τελείται μόνο προς τους ετοιμοθάνατους.

- **Το Σημείο του Τιμίου Σταυρού** γίνεται με πέντε δάκτυλα, δηλώνοντας με το τέταρτο τη Θεοτόκο και με το τελευταίο τον πάπα.

- **Η Θεοτόκος** θεωρείται συνεργός στην ίδρυση της Εκκλησίας. Οι Δυτικοί υποστηρίζουν τις θεωρίες της ασπίλου ουλλήφεως Της και ότι είναι μαζί με τον Ιησού συλλυτρώτρια.

- **Απορρίπτουν** το βίωμα και την εμπειρία του Ακτίστου Φωτός. Γνωστή ή διαμάχη Αγίου Γρηγορίου Παλαμά και Βαρλαάμ.

- Ανέπτυξαν **τη θεωρία περί καθαρητήριου πυρός**, προκειμένου οι κολασμένες ψυχές να συγχωρούνται και μετά θάνατον.

- **Κατήργησαν παλαιές εορτές** και εισήγαγαν νέες. Ως παράδειγμα αναφέρουμε την Άγια Δωρεά, την Ιερή Καρδία του Ιησού και άλλες.

- Διαμόρφωσαν μία διαφορετική τεχνοτροπία και θεολογία γύρω από την **εικονογραφία**.

- **Η αναγνώριση των Αγίων τους** υπενθυμίζει σύγχρονη δικαστική πράξη περισσότερο, παρά πνευματικό - ποιμαντικό έργο.

- **Η αμφίεση του κλήρου** είναι τελείως διαφορετική από την αμφίεση των Ορθοδόξων.

- **Η νηστεία** έχει σχεδόν καταργηθεί. Ισχύει τη Μεγάλη Εβδομάδα μόνο και τότε με διαφοροποιήσεις.

- **Οι Οικουμενικές Σύνοδοι** δεν είναι επτά, αλλά πολλαπλάσιες, αφού θεωρούν ότι συνεχίζουν το έργο τους.

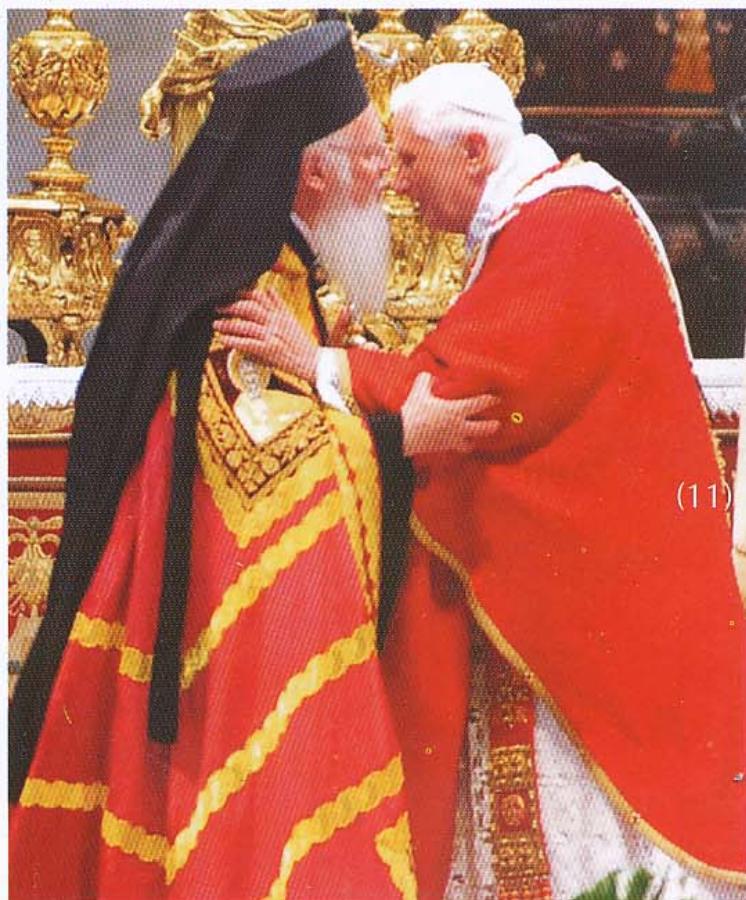
Πλην όλων αυτών υπάρχουν οήμερα **τρία μείζονα θέματα**, τα όποια χαρακτηρίζονται υψίστης ομηρασίας: **Το πρωτείο του Πάπα**, το οποίο αποτελεί τείχος μέγα στους διάλογους και τις συζητήσεις. **Το αλάθητο του Πάπα**, το οποίο ισχύει ως δόγμα πίστεως από το 1870 και αποτελεί κορυφαίο πρόβλη-

μα. Και η ίδρυση και η αντικανονική **δράση της Ουνίας** από το 1274 και εξής.

Κατόπιν όλων αυτών καθίσταται φανερό πως **απαιτείται σύνεση και υπευθυνότητα**, όταν ομιλούμε για τη σχέση Ανατολικής και Δυτικής Εκκλησίας, γιατί οι διαφορές δεν είναι μόνο δύσες βασικές προαναφέραμε, αλλά και πολλές άλλες. **Είναι αλήθεια η άποφη ότι**, όταν ο Χριστός θα έλθει για δεύτερη φορά στον κόσμο, τότε «θα διαπιστώσει» - γιατί γνωρίζει προ της ίδρυσεως της Εκκλησίας - ότι μόνο εμείς οι Ορθόδοξοι διαφυλάζαμε την παρακαταθήκη της πίστης μας ανόθευτη.

Ας πιστέψουμε σ' αυτόν το θησαυρό.

Ας τον γνωρίσουμε και ας τον βιώσουμε.



Εξομολογητικές

σκέψεις...

Μία καθαρή εξήγηση

Παιδιά μου,

Κατά τον Άγιο Νικόδημο, τον Αγιορείτη «η Εξομολόγηση είναι μία θεληματική φανέρωση των πονηρών έργων, των λόγων και των λογισμών μας. Πρέπει να είναι κατανυκτική, κατηγορητική, ευθεία, χωρίς ντροπή, αποφασιστική και να γίνεται προς "νόμιμο" πνευματικό». **Νόμιμος πνευματικός** είναι εκείνος που έχει, όπως γνωρίζετε, κανονική ιεροσύνη και έχει λάβει από τον Επίσκοπο την ειδική ευχή της πνευματικής πατρότητας.

Συμβουλευτική Συνάντηση Συντρόφων

κάθε πρώτο Σάββατο του μήνα στις 8 μ.μ.
στο Κατοικητήριο της Αγίας Θωμαΐδας
(πίσω από το Νοσοκομείο)

(12)



Εσείς, άλλοι επί σειρά ετών κι άλλοι για μικρό χρονικό διάστημα **έχετε επιλέξει εμένα** θεληματικά, ελεύθερα, αβίαστα, καρδιακά ως πνευματικό σας πατέρα. Με συγκινεί το ότι πολλά πνευματικά μου παιδιά, θυμούνται την ημερομηνία της πρώτης τους σε μένα Εξομολόγησης. Την ημέρα αυτή την αξιοποιούν πνευματικά και τη ...γιορτάζουν ως επετειακή!

Παιδιά μου,

Συνεχίστε να εξομολογείστε πάντα με τη συναίσθηση της λύπης που προκάλεσε η οποιαδήποτε αμαρτία μας στο Θεό. Συνεχίστε να εξομολογείστε όχι συναισθηματικά, υποκριτικά, αλλά **γνήσια**, χωρίς μισόλογα, περιστροφές, μακρυλογίες, δικαιολογίες, υπεκφυγές και ανευθυνότητες. Συνεχίστε να εξομολογείστε **συχνά**, έτσι ώστε τα «φιλεπίστροφα», κατά τον Όσιο Ιωάννη της Κλίμακος, πάθη να μην ισχυροποιούνται, αλλά σύντομα να θεραπεύονται. Είμαι στη διάθεσή σας και το γνωρίζετε.

Ο εξομολογούμενος εξομολογείται **θεωρώντας** πως το πρόσωπο του πνευματικού του πατέρα είναι το πρόσωπο του Χριστού. Και ο πνευματικός πατέρας, αναλαμβάνει, χρεώνεται ενώπιον του Θεού τον εξομολογούμενο. Είναι υπεύθυνος γι' αυτόν, «ώς λόγον ἀποδώσων».

Η πνευματική πατρότητα κανονικά, είναι **ισόβια, ιερή και δυνατή**. Είναι δυνατότερη κι από το συγγενικό δεσμό. Το έχετε διαπιστώσει κι εσείς κι εγώ. Μου ανοίγετε την καρδιά σας και μου εκθέτετε τα πιο κρυφά και ακάθαρτα πάθη της ψυχής σας! Κάτι που δεν κάνετε ούτε στον πιο στενό συγγενή ή τον καλύτερό σας φίλο! Γι' αυτό σας αγάπησα και σας αγαπώ. Γι' αυτό συνδεθήκαμε επί σειρά ετών...

'Ομως, παιδιά μου, **θέλω να σας**

...προς τα παιδιά

του επιτραχηλίου μου

εμπιστευθώ μια σκέψη μου.

Αν κάποια στιγμή θωράκιστε ότι η απομάκρυνσή σας από τη Θεία Κοινωνία, οφείλεται, στο ό,τι δεν αναπαύεστε σε μένα και θέλετε να γνωρίσετε ή να εμπιστευθείτε έναν άλλον πνευματικό, τότε ΑΜΕΣΩΣ σας παρακαλώ, να μου εμπιστευθείτε το λογισμό σας και **να πάρετε την ευχή μου** για να αναζητήσετε έναν άλλον πατέρα. ΜΟΝΟ που θα ήθελα, με ειλικρίνεια και χωρίς φόβο, **να μου υποδείξετε τα σημεία που έφταιξα**, ώστε να ζητήσω συγνώμη από το Θεό και από εσάς. Και κάτι ακόμη, πολύ βασικό: **Προσέξτε**, παιδιά μου, μήπως η σκέψη «**δεν αναπαύομαι στον παπα-Θανάση**» είναι από τον πονηρό... Γιατί είναι γεγονός πως η συνεχής αλλαγή πνευματικού δεν φανερώνει πνευματική ωριμότητα.

Είτε ζω, είτε έχω μετατεθεί «**εἰς χωραν ζώντων**», να προστρέχετε άφοβα στον πνευματικό που σας αναπαύει. Η απομάκρυνσή σας - εάν ζω - σίγουρα θα με στεναχωρήσει, **αλλά όχι παράφορα**. Θεωρώ πως με τα πνευματικά μου παιδιά, τα παιδιά του επιτραχηλίου μου, **δεν είμαι άρρωστα συνδεδεμένος**. Η αποχώρησή σας δεν θα είναι για μένα προσβολή και δεν θα σημαίνει μείωση. Δεν είχα ποτέ και δεν έχω την αίσθηση πως είμαι ο καλύτερος πνευματικός και πως τα πνευματικά μου παιδιά ανήκουν αποκλειστικά και μόνο σε μένα. Μάρτυς μου ο Θεός!

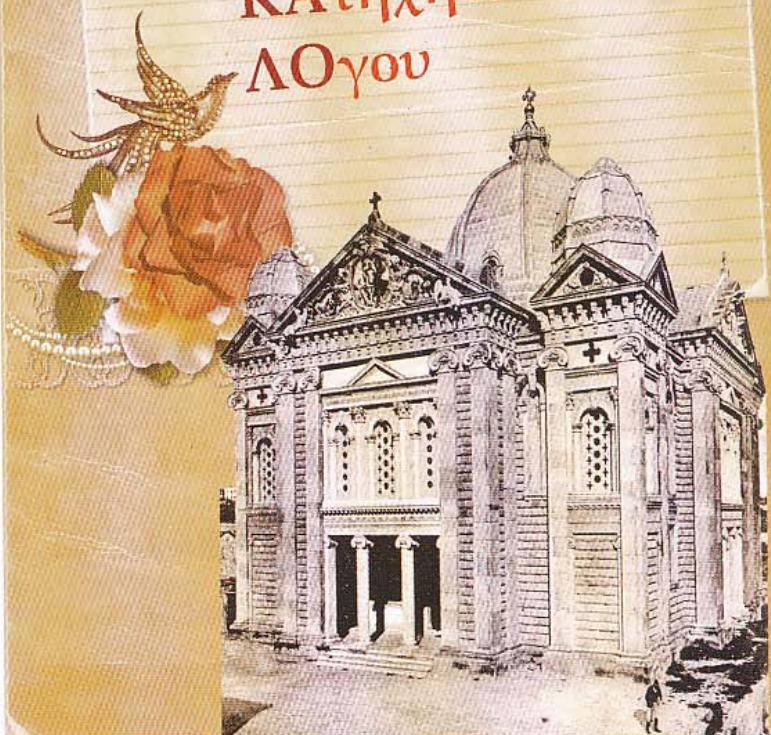
Παιδιά μου,

Όλα τα επιτραχήλια των Εξομολόγων είναι λεωφόροι που μάς οδηγούν στον Παράδεισο. Ο κάθε πνευματικός κι όχι μόνο εγώ, με τη Θεία Χάρη που τον έχει εμπλουτίσει ο Επίσκοπός του, μπορεί να μας αναγεννήσει και να μας μεταμορφώσει πνευματικά, **αν το θελήσουμε και το επιτρέψουμε εμείς**.

Παράκληση
του Αγίου Θεράποντα
κάθε Παρασκευή στις 5:00 μ.μ.

και στη συνέχεια

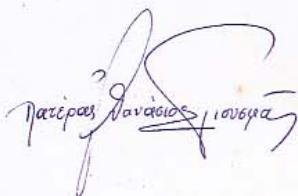
**ΣΥΝαξη
ΚΑΤηχητικου
ΛΟγου**



Και κλείνω με ένα ακόμη λόγο. **Δεν θα σας αγαπήσει κανείς**, έτσι όπως **σας αγάπησα και σας αγαπώ εγώ**. Ας μου επιτρέψει ο Θεός και ας μου συγχωρήσει αυτήν την καύχηση.

(13)

Με πολλές πατρικές ευχές
για συνεχή αναστημένη πορεία,
ο πνευματικός σας


Πατέρας Σάβας Γιαννίδης

Η εξομολόγηση του Φλωράκη

Ο άλλοτε Γραμματέας του Κ.Κ.Ε. μακαρίτης τώρα Χαρίλαος Φλωράκης, γνωστός ως **καπετάν Γιώτης** κατά τον εμφύλιο πόλεμο, είχε κάνει κατά τα τελευταία χρόνια της ζωής του μεγάλη στροφή προς τη Χριστιανική πίστη. Μάλιστα, είχε επισκεφθεί το Άγιον Όρος και είχε εξομολογηθεί σε Αγιορείτη ιερομόναχο.

Πρόσφατα ήρθαν στη δημοσιότητα λεπτομέρειες από το συγκλονιστικό αυτό γεγονός. **Ο ιερομόναχος π. Αθανάσιος Σιμωνοπετρίτης** εξιστόρησε σε συνέντευξη του πώς συνάντησε και πώς εξομολόγησε τον Φλωράκη

Διηγείται ο Αγιορείτης ιερομόναχος:

«Θα σας πω για τον Χαρίλαο. Ήταν μια από τις συγκλονιστικότερες στιγμές που έζησα. Με ειδοποίησε ο Γέροντας μας, ο οποίος έλειπε, ότι θα έλθει στη Μονή μας (τη Σιμωνόπετρα) ο Χαρίλαος Φλωράκης με 6-7 συντρόφους του. «Κοίταξε να τους περιποιηθείτε». Ήρθε μαζί με τον ηθοποιό Τίτο Βανδή. Τον ρώτησα: «Πρώτη φορά έρχεσαι εδώ, κ. πρόεδρε;». «Δυστυχώς, πρώτη φορά», μου είπε. «Πώς σε λένε;», με ρώτησε. «Είμαι ο π. Αθανάσιος», του είπα. «Παπά-

Θανάση, ήρθα εδώ στο Άγιον Όρος και νόμιζα ότι θα βρω γέρους κατουρμένους, αλλά εδώ βρήκα μοναχούς παλικάρια σαν κυπαρίσσια. Σε ένα μοναστήρι βλέπω ένα καλογεράκι και με φωνάζει: «Γειά σου σύντροφε». «Εσύ από πού και ως πού σύντροφος;». «Ήμουν αρχηγός της ΚΝΕ της Κομοτηνής, όταν ήμουν λαϊκός». «Και πώς βρέθηκες εδώ?». **«Δεν με ικανοποιούσε ο Μαρξ και αυτό που ήθελα, το βρήκα στον Χριστό».** «Όταν το άκουσα αυτό - είπε ο Φλωράκης - μου ήρθε να ανοίξει η γη να με καταπεί». Πιάσαμε κουβέντα μέχρι να ετοιμαστεί το φαγητό. Τον ρώτησα: «Πώς έτσι στο Άγιο Όρος;». Άρχισε να μου λέει πώς κατέληξε στο Μάρξ. «Πάντως και εσείς εδώ είσαστε ιδεολόγοι, μπράβο σας». Του απάντησα: «Δεν καθόμαστε εδώ πάνω στο βράχο για τις ιδέες αλλά για το πρόσωπο του Χριστού». «Τι πρόσωπο και ιδέα, το ίδιο είναι», μου είπε. «Δεν είναι το ίδιο - του είπα - γιατί οι ιδέες έρχονται και παρέρχονται, ο Χριστός όμως μένει στον αιώνα».

Αφού είπαμε διάφορα άλλα, του έκανα μια πρόταση: «Τώρα που ήρθες εδώ, είναι ευκαιρία να εξομολο-

γηθείς». Με ρώτησε: «Πόσο χρονών με κάνεις;». «Εξήντα πέντε», του λέω. Βγάζει την ταυτότητα του και μου δείχνει ότι γεννήθηκε το 1914. «Βλέπεις, ογδόντα σύμπληρωμένα». «Κύριε πρόεδρε, μήπως τα βιολογικά όρια είναι περιορισμένα, μήπως είναι ευκαιρία τώρα που ήρθες στο Περιβόλι της Παναγίας να ξαλαφρώσεις;». «Δεν είμαι έτοιμος», μου είπε. Του λέω: «Άρα θα έχουμε άλλη ευκαιρία;».

Τον ρώτησα αν πιστεύει στον Θεό και μου είπε μια ιστορία από το βουνό και ότι πιστεύει. Τότε του λέω: «Γιατί πολεμάτε τον Θεό σαν κόμμα;». «Έλα, ρε παιδί μου, άστα αυτά». «Κύριε πρόεδρε, κάνετε πίσω». «Έλα, ρε παιδί, μια ζωή εύκολο ν' αλλάξεις;». «Τώρα μίλησες σωστά, κ. πρόεδρε». Είπαμε πολλά και διάφορα.

Η εξομολόγηση του Φλωράκη στον Αγιορείτη ιερομόναχο έγινε στα γραφεία του ΚΚΕ, στον Περισσό.

Συνεχίζει την εξιστόρηση ο Αγιορείτης π. Αθανάσιος:

«Αρρώστησα και βρέθηκα στο 401 στρατιωτικό νοσοκομείο της Αθήνας. Εκεί ήρθε ο διευθυντής του ΑΝΤ1, μου έδωσε το τηλέ-

«Δημοσιεύσεις»

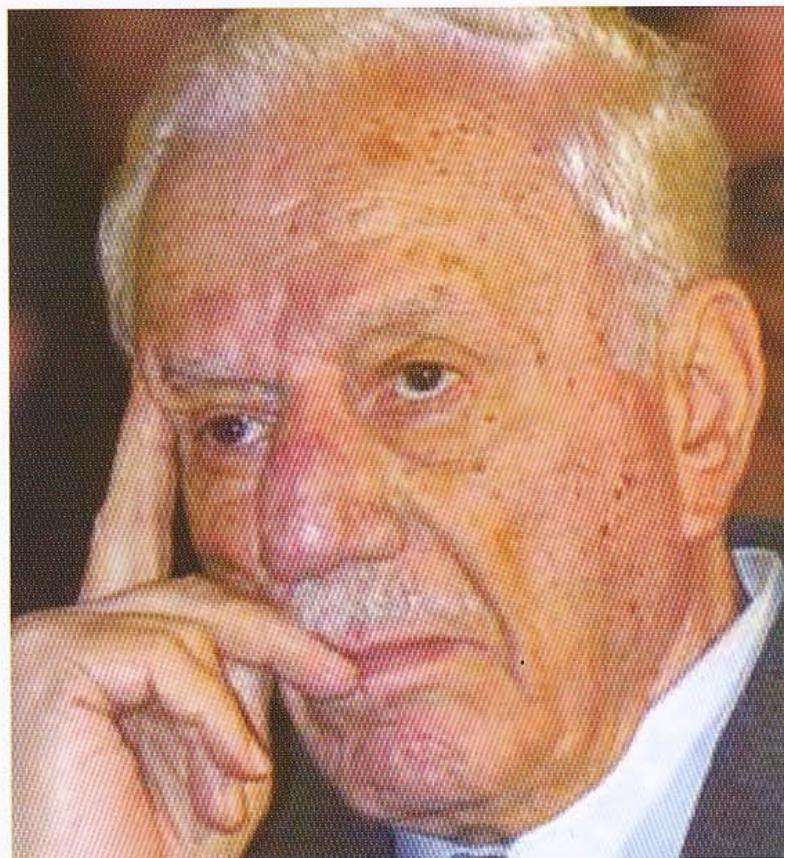
«αναγνωστών»

φωνο του Φλωράκη και μου είπε να του τηλεφωνήσω. Τον πήρα και του είπα: «Κύριε πρόεδρε, τι έγινε, θυμήθηκες τη φακή που έφαγες;». «Όχι μωρέ - μου λέει - θυμήθηκα την αγάπη που δείχατε σε μένα». «Σε θέλω - μου είπε - να έρθεις στο σπίτι μου, να σου κάνω το τραπέζι». «Δεν μπορώ κ. πρόεδρε». «Τότε να έρθεις εδώ στον Περισσό ή μήπως φοβάται ο Θεός να έρθει στο ΚΚΕ;».

Τέλος πάντων πήγα στον Περισσό. Ένας φύλακας με ράτησε: «Τι θέλεις, παπά;». **«Θέλω το Φλωράκη»,** του λέω. Με οδήγησαν. Τον βρήκα και αφού είπαμε μερικά, μου λέει: «Έχουμε ένα υπόλοιπο». «Τι υπόλοιπο;», ρώτησα. «Συ μου είπες ότι τα βιολογικά μας ώρια είναι περιορισμένα. **Θέλω να εξομολογηθώ**». Και τονίζει ο Αγιορείτης ιερομόναχος: «Εξομολογήθηκε, ξεσκέπασε τον εαυτό του, αδελφοί μου. Έχω κάνει χιλιάδες εξομολογήσεις, τέτοια εξομολόγηση δεν έχω κάνει».

Στη συνέχεια εξιστορεί ο π. Αθανάσιος ο Σιμωνοπετρίτης: «Μετά βγήκαμε και συναντήσαμε την κ. Παπαρήγα. Εκείνη μου είπε: «Τι του κάνατε του Χαρίλαου στο Άγιον Όρος, μεταμόσχευση μυελού; Όταν ήρθε από το Άγιον Όρος μας κάλεσε όλους στο αμφιθέατρο και μας μίλησε για μιάμιση ώρα. Από τότε άλλαξε συμπεριφορά». Ο Φλωράκης τότε είπε: **«Επρεπε να είχα επισκεφθεί το Άγιον Όρος από νέος**. Θα ήταν καλύτερα και για μένα και για την Ελλάδα». Είπαμε και άλλα πολλά. Ύστερα θέλησε να μου κάνει το τραπέζι στο «Ιντεάλ». Του είπα ότι με περιμένει ο Αρχιεπίσκοπος και δεν μπορούσα. Με συνόδευε στην έξοδο και στο ανασανόέρ μου είπε:

«Έχω και κάτι που ξέχασα να σου πω, το έχω γράψει και στη διαθήκη μου, το λέω και σε σένα. Όταν πεθάνω, θέλω να με κηδεύσετε σαν Ορθόδοξο Χριστιανό, στο εξωκκλήσι του χωριού μου (της Καρ-



δίτσας), στον Άη-Λια, να αγναντεύω τα Άγραφα και τον κάμπο». «Καλώς, κ. πρόεδρε», του είπα και αποχαιρετηθήκαμε.

Όταν πέθανε ο Φλωράκης, μας το πληροφόρησε κάποιος εργάτης. Θελήσαμε να τηλεφωνήσουμε στα γραφεία του ΚΚΕ στον Περισσό, για την εκκλησιαστική κηδεία που είχε ζητήσει. Όμως κρίναμε καλύτερα να βάλουμε τη δημοσιογράφο κ. Παναγιωταρέα, που είχε κάποιες σχέσεις, να τους το πει. **Της απάντησαν αρνητικά**, με τη φράση: «Κοίτα τη δουλειά σου. Ο Φλωράκης ανήκει στο κόμμα και το κόμμα αποφασίζει». Και ο Αγιορείτης ιερομόναχος π. Αθανάσιος κατέληξε στη συνέντευξη του: «Εμείς όμως (στη Μονή της Σιμωνόπετρας) του κάναμε εκκλησιαστική κηδεία και τρισάγιο. Όλα κανονικά».

Πηγή: «Χριστιανοί Παλμοί», Τριμηνιαίο περιοδικό, Τεύχος Οκτωβρίου-Δεκεμβρίου 2011

(15)
[Ιστοσελίδα www.synodoiporia.blogspot.com/2011/03/video_12.html του Διαδικτύου].

«Επετειακές»

«σκέψεις»

100 ΧΡΟΝΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, 90 ΟΝΕΙΡΟ

Του πανοσιολ. Αρχιμ. π. Βησσαρίωνα Καραλάσκου

Αποσπασματικές σκέψεις του π. Β. Κ., που ακούστηκαν στην Κοινή Γιορτή Λήξης των Κατηχητικών Συνάξεων των Ενοριακών Κοινοτήτων Αγίου Θεράποντα και Αγίων Πατέρων Άνω Χάλικα, στις 11 Μαΐου 2012. Η Γιορτή μας ήταν αφιερωμένη στα 100 χρόνια από την απελευθέρωση του νησιού μας από τους Τούρκους και στα 90 χρόνια από τη Μικρασιατική Καταστροφή.

100 ΧΡΟΝΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

...Από την Ελασσόνα, στην οποία διακονώ την Εκκλησία - μια μικρή και πτωχή επαρχία σκαρφαλωμένη στις πλαγιές του μυθικού Ολύμπου - **ξεκίνησε** στις 6 Οκτωβρίου του 1912 η απελευθέρωση της υπόλοιπης Ελλάδας, το νέο '21, η ελευθερία από τον Τούρκο

δυνάστη... Κι έφτασε ως το νησί σας! Η Ελλάδα **ανέπνεε** τον αέρα της νίκης και **βίωνε** πρώτη φορά μετά από πολλά χρόνια, τη δυναμική της Μεγάλης Ιδέας, της ενοποίησης όλων των αρχαίων κοιτίδων του Ελληνισμού σε μια ενότητα και κρατική οντότητα...

Εκείνο που μπορούμε να αναδείξουμε ως άξιο εορτασμού, πέρα από την κενολογία και τους πανηγυρικούς λόγους, είναι **το ήθος και η πίστη** που γέννησαν τη σημερινή Ελλάδα. Θα σταθώ σε δυο από τα πολλά, ξεχασμένα αλλά ουσιαστικά. Στη Μητρόπολη μας ο εορτασμός των Ελευθερίων έχει ως κέντρο την ενθρόνιση της Παναγίας της Ολυμπιώτισσας στο Μητροπολιτικό Ναό. **Η πίστη και ο ιερός ενθουσιασμός των παππούδων μας γέννησε το θαύμα...**

'Όσο για το ήθος, ας θυμηθούμε μια ιστορία όπως την κατέγραψε ο σπουδαίος Ακαδημαϊκός Σπύρος Μελάς (1882-1966), πολεμικός ανταποκριτής τότε στους Βαλκανικούς Πολέμους, στο βιβλίο του «Οι Πόλεμοι του 1912-13»: 'Όταν 5 Οκτωβρίου 1912 απελευθέρωναν τα πρώτα χωριά στην περιφέρεια της Ελασσόνας, κατέβηκαν στο χωριό Βλαχογιάννη να ξεκουραστούν και να πανηγυρίσουν τις πρώτες τους νίκες. Το γλέντι παγώνει, όταν ακούγεται πένθιμη η καμπάνα της εκκλησίας και η εκφορά ενός νεκρού έρχεται να μετριάσει τον ενθουσιασμό τους. Ρωτώντας μαθαίνουν πως πρόκειται για κάποιον από τους Έλληνες στρα-

(16)

Συντροφιά Εφήβων Γυμνασίου - Λυκείου



κάθε Κυριακή
στις 10:30
στον Άγιο Θεράποντα

«Θέσεις»

«απόφεις»

τιώτες που είχε πέσει στη μάχη. Μια μαυροντυμένη σπαράζει πίσω από το φέρετρο. Ο Μελάς πλησιάζει παραξενευμένος και ρωτά τη γυναίκα για τη συγγένεια της με τον πεσόντα στρατιώτη. Εκείνη αγέρωχη του αποκρίνεται ότι είναι μάνα Ελληνίδα και προσφέρει τα πρεπούμενα σε τούτο το παλικάρι, αφού η μάνα του είναι μακριά και δεν του πρέπει να φύγει άκλαυστος και χωρίς δάκρυ τιμής και αγάπης από μια μάνα!...

90 ΧΡΟΝΙΑ ΟΝΕΙΡΟ

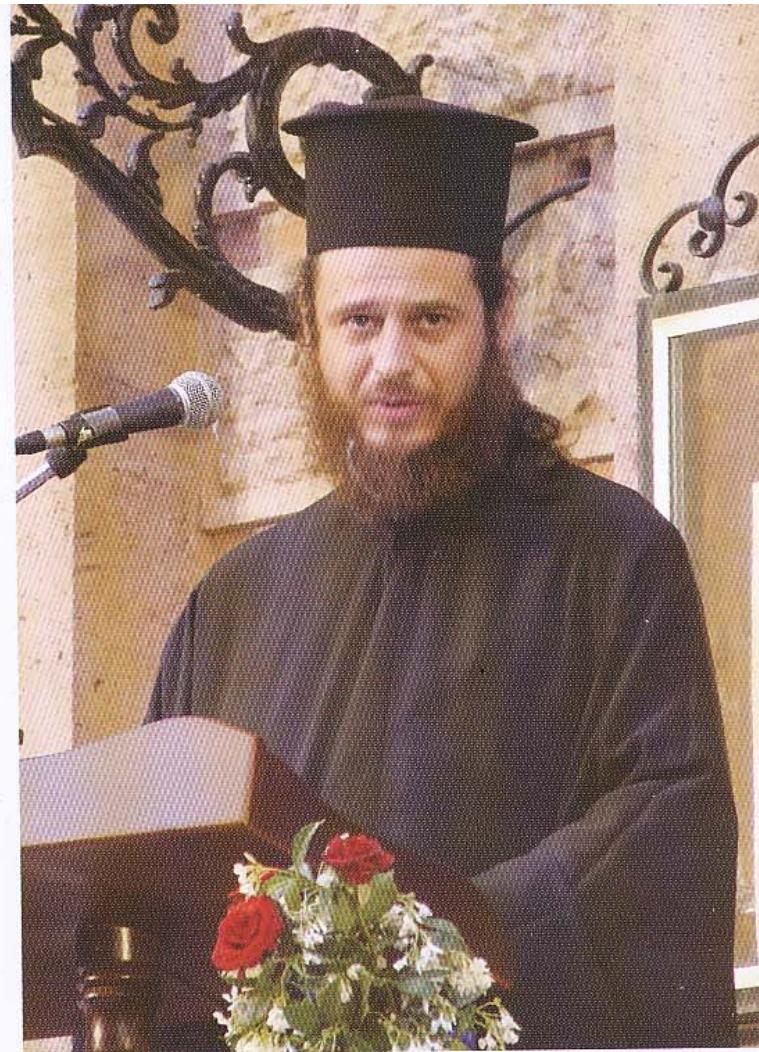
...Η απελευθέρωση του 1912 κατέληξε στον ξεριζωμό του 1922...

Μικρασία, γη των πατέρων μου!

...Ηράκλειτος ο Εφέσιος, Θαλής, Αναξιμένης και Αναξίμανδρος οι Μιλήσιοι, Αναξαγόρας ο Κλαζομένιος, Ξενοφάνης ο Κολοφώνιος, Παρμενίδης και Ζήνων οι Ελεάτες, Λεύκιππος και Δημόκριτος οι Αθδηρίτες, Ηρόδοτος ο πατήρ της ιστορίας ο Άλικαρνασσεύς... Πνεύματα ανήσυχα και διφασιμένα. Υπάρχεις εκτεθειμένες στην εναγώνια αναζήτηση. Πρόδρομοι ενός κόσμου που έμελε ν' ανατείλει ολόλαμπρος στο αναστημένο πρόσωπο του Χριστού!

Μικρασία, γη των πατέρων μου! Γη σπαρμένη Χριστό από τον ευαγγελιστή της Αγάπης, τον Θεο-Λόγο Ιωάννη. Εκκλησίες οδηγημένες στην αλήθεια από το μαρτυρικό και μέγα Απόστολο Παύλο. Γη αιματοθρεμμένη από τους μάρτυρες της Ανάστασης. Επτάφωτη λυχνία των Εκκλησιών! Έφεσος, Σμύρνη, Πέργαμος, Θυάτειρα, Σάρδεις, Φιλαδέλφεια, Λαοδίκεια...

Μικρασία, μάνα γη του Φώτη Κόντογλου και του Ηλία Βενέζη από τ' Αϊβαλί. Του Κοσμά Πολίτη από τη Σμύρνη. Άλλα και άλλων που τους ανέθρεψε το όνειρο και η θωριά της, όπως



τον δικό σας Ευστράτιο Σταματόπουλο από τη Συκαμιά, το Στρατή Μυριβήλη με τη «Ζωή εν τάφῳ». Πηγή ανεξάντλητη έμπνευσης και μεγαλείου ποιητικού. **Μήτρα πολιτισμού.** Ποιος να προσπεράσει αδιάφορα «Το νούμερο 31328», τη «Γαλήνη» και την «Αιολική γη» του Βενέζη, όπου πιέσον η Μικρά Ασία κατέκτησε διαστάσεις ονειρικού χώρου; Ποιος δεν συγκινήθηκε με «Το Αϊβαλί, η πατρίδα μου», την «Πονεμένη Ρωμηοσύνη» του Κόντογλου;

...Το πάρσιμο της Πόλης και η καταστροφή της Ανατολής, δεν είναι απλά ένα τέλος. Σίγουρα το τέλος της σωματικής μας παρουσίας εκεί. Άλλα **απ' εκεί δεν φύγαμε ποτέ!** Αυτό το άλλο, ξεχασμένο πνεύμα δεν ηττήθηκε! Ζει στα εικονίσματα και τα λείφανα των Αγίων τα φερμένα από τη γη των πατέρων μου. Ζει στην προσευχή μου και στη λατρεία μου...

(17)

Φωτογραφίες

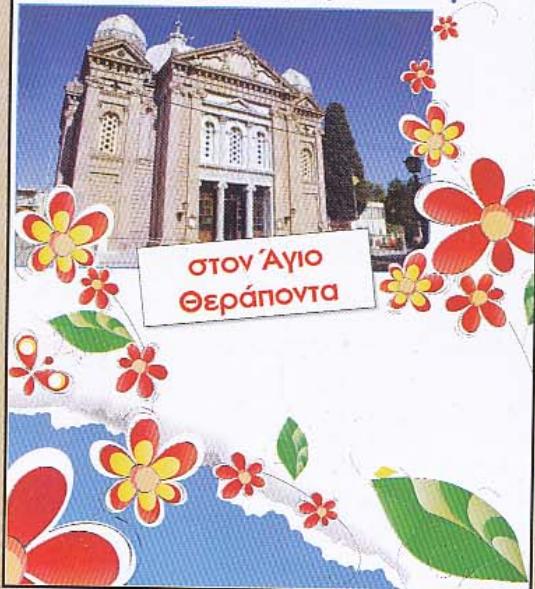
αφίσες



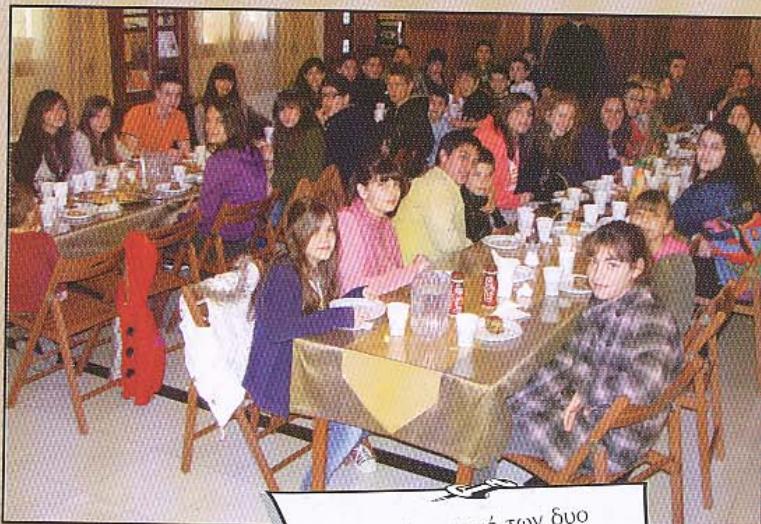
Συντροφιές Παιδιών Δημοτικού κάθε Σάββατο

10 π.μ. για Α', Β', Γ τάξη

11 π.μ. για Δ', Ε, ΣΤ' τάξη



Πρωτομαγιά, στον αύλειο χώρο της Αγίας Θωμαΐδος.



Κοινό πρωινό των δυο Συνάξεων Εφήβων, Αγίου Θεράποντα και Άνω Χάλικα, στο Κατοικητήριο της Αγίας Θωμαΐδος.

(18)



Στην Αγία Γη.
Στην αυλή του Ναού
της Αναστάσεως.

Στο Άγιο Όρος,
για άλλη μια φορά.

δραστηριότητες

εκδηλώσεις



Ο καθηγητής
της Θεολογικής Σχολής του
Α.Π.Θ. κ. Ηρακλής Ρεράκης
στην Αίθουσα Κατήχησης του
Ναού μας, αναπτύσσοντας το
θέμα: "Ο Χριστιανικός λόγος
και το παράλογο
της παγκοσμιοποίησης".



Ο π. Ευστράτιος Γιουσμάς
με το μουσικό του σχήμα,
στην Κοινή Γιορτή Λήξης
των Κατηχητικών Συνάξεων
Αγίου Θεράποντα και Αγίων
Πατέρων, Άνω Χάλικα.



Ο πανος. Αρχιμ. π. Ιάκωβος
Καραμούζος κλείνει τη Γιορτή
Λήξης ως εκπρόσωπος
του Μητροπολίτου μας.



Από την εκδρομή μας
στην Πιομπηία και στη Ρώμη.

(19)

Με αγάπη στα Θαίσιά των πνευματικών μου Θαίσιών

Καρδούλες μου,

Σας έχω πει κι εγώ πολλές φορές στις Κατηχητικές μας Συνάξεις, σας το έχουν πει και οι γονείς σας, πως ως Χριστιανοί οφείλουμε να αγαπάμε όλους και όλα. Μέσα στη δημιουργία του Θεού, και στο πιο μικρό χορτάρι και στο πιο ασήμαντο ζωάκι, συναντάμε τη δύναμη, τη σοφία και το πρόσωπο του Θεού Πατέρα μας.

Αν αγαπάμε Εκείνον, τότε αγαπάμε ό,τι Εκείνος έχει πλάσει. Άρα, δεν κόβουμε άσκοπα ένα λουλούδι, δεν ταλαιπωρούμε λ.χ. ένα αδέσποτο σκυλάκι και δεν προσπερνάμε αδιάφορα τον πικραμένο συμμαθητή μας, το γνωστό ή τον άγνωστο φτωχό συνανθρώπο μας.

Θέλω να γνωρίζετε, παιδιά μου, πως και σήμερα υπάρχουν άνθρωποι, αδέλφια μας, που υποφέρουν κι έχουν την ανάγκη μας.

- Είναι οι πεινασμένοι, που δεν έχουν το απαραίτητο καθημερινό τους φαγητό. Παλαιότερα μαθαίναμε για τα πεινασμένα παιδιά της Αφρικής, σήμερα υποφέρει και το γειτονόπουλό μας!
- Είναι οι άρρωστοι, που έχουν ανάγκη από φροντίδα, από φάρμακα, από αίμα, από συμπαράσταση, από μια κουβέντα.
- Είναι εκείνοι που επειδή δε δουλεύουν ή δεν έχουν δουλειά ή δεν τους φτάνει ο μισθός ή η σύνταξη τους, δεν έχουν να πληρώσουν το ενοίκιο του σπιτιού τους ή τα άλλα απαραίτητα της ζωής.
- Είναι οι άστεγοι και οι πρόσφυγες που έρχονται στο νησί μας.

Ναι, παιδάκια μου, υπάρχει δυστυχώς, πολλή δυστυχία στην εποχή μας! Μόνο όποιος κλείνει τα μάτια δε βλέπει μπροστά του, τους τόσους συνανθρώπους μας που υποφέρουν και που θλίβονται. Όποιος έχει μάτια, αυτιά και καρδιά, αυτός οκοντάφτει καθημερινά μπροστά σ' αυτές τις κραυγαλέες περιπτώσεις. Η αγάπη μας είναι καλό, λοιπόν, να απλώνεται και σ' αυτούς.

Τώρα που είστε στην παιδική ηλικία, μπορείτε να προσεύχεστε γι' αυτούς τους αδελφούς μας και να παρακαλείτε τους γονείς σας να βοηθούν αυτές τις περιπτώσεις. Είναι ανάγκη να μάθουμε να μοιράζουμε με τους άλλους που δεν έχουν, ό,τι εμείς έχουμε. Και αύριο, όταν θα μεγαλώσετε και θα έχετε την οικονομική δυνατότητα, δε θέλω, παιδιά μου, να είστε προσκολλημένοι στα λεφτά, αλλά στην αγάπη.

Μοναδική σας επιδιώξη εύχομαι να είναι, το πώς να ζωγραφίζετε το χαμόγελο στα χείλη όλο και περισσότερων θλιμμένων συνανθρώπων σας.

Με πολλή αγάπη
ο πνευματικός πατέρας των γονιών σας
π. Αθανάσιος Γιουσμάς



Το νέο βιβλίο του παπα-Θανάση Γιουσμά

Του Στρατή Μπαλάσκα
Δημοσιογράφου

Το κείμενο που ακολουθεί - ένα κανονικό λογοτέχνημα - εκφωνήθηκε στην ειδική εκδήλωση παρουσίασης του βιβλίου του π. Αθανασίου «Ταξιδεύοντας... ένα οδοιπορικό στη Μικρασία», που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του Β' Ελληνοτουρκικού Εμπορικού και Πολιτιστικού Φεστιβάλ στις 25 Ιουνίου 2012, στη Μαρίνα της πόλης μας. Το βιβλίο κυκλοφορεί σε όλα τα βιβλιοπωλεία και διατίθεται από την Κοινότητά μας. Τα τυχόν έσοδά του θα καλύψουν ανάγκες του Συλλόγου μας.

Υπάρχουν ειδικοί επιστήμονες που ασχολούνται με τους πρόσφυγες. Τους αινθρώπους που 'χάσαν την πατρίδα τους, πότε κυνηγημένοι από το λεπίδι του εχθρού, πότε από την ανέχεια και την πείνα και πότε από τα αιλισθερίσια των ισχυρών. Ετούτοι λοιπόν οι ειδικοί λένε, πως η **πρώτη γενιά** των προσφύγων παλεύει να ζήσει. Να εξασφαλίσει τη ζωή! Η **δεύτερη γενιά** αγωνίζεται να στεριώσει. Να δείξει πως οι μέρες της ανέχειας πέρασαν. Πως τα καταφέρνουν καλά πια...

Κι ύστερα έρχεται η **τρίτη γενιά**. Εβδομήντα ή ογδόντα χρόνια μετά τις μέρες της προσφυγιάς. Καλοζωισμένοι και με τις δύσκολες ώρες μυθοποιημένες. Παραμύθια στα στερνά του παππού και της γιαγιάς, ιστορίες για πατρίδες άγνωστες, για τόπους με μια ομορφιά μοναδική στον κόσμο όλο. Κάπου εκεί οι ανθρώποι της τρίτης γενιάς των προσφύγων **αρχίζουν να στρέφουν το κεφάλι κατά πίσω**. Είναι που νιώθουν ετούτα τα έρμα τα παραμύθια τα γραμμένα στη ψυχή τους, να τους γδέρνουν το νου; Είναι που θέλουν να καταρρίψουν το μύθο; 'Η μήπως απλά θέλουν να μάθουν κι αυτό κοντά σε όλα τα άλλα; 'Ο, τι απ' όλα και



να συμβαίνει γεγονός είναι πως **οι πληγές λένε πως είναι πια ξεραμένες**. Άλλα δεν είναι, και σύντομα το καταβαίνουν ετούτο:

Ετούτες θα μου πείτε πως είναι κοινωνικές κι ανθρωπολογικές ιστορίες και τι μας νοιάζει εμάς. Μας νοιάζει... Γιατί δυστυχώς **σήμερα συζητάμε** για το βιβλίο του παπα Θανάση Γιουσμά,

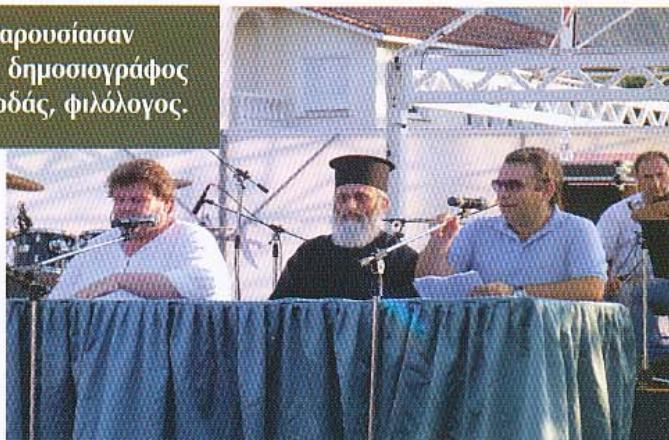
Παρουσίαση

νέου βιβλίου

Το νέο βιβλίο μας, παρουσίασαν
ο κ. Στρατής Μπαλάσκας δημοσιογράφος
και ο κ. Παναγιώτης Σκορδάς, φιλόλογος.

αλλά διά αυτού συζητάμε για **μια ολόκληρη πληγή στα πλευρά των Ρωμιών** ή μάλλον όσων νοιώθουν Ρωμιοί, που δεν κλείνει 90 χρόνια τώρα... Ετούτη η πληγή δεν έκανε ποτέ της κάκαδο. **Παρέμεινε ανοιχτή** κι αιμορρούσα, κακοφορμισμένη, πληγή που δεν καθαρίστηκε ποτές της, κανείς και ποτέ δεν την περιποιήθηκε... Χρόνια τώρα παρατημένη, ηθελημένα θαρρείς από τους προηγούμενους... Και το πιότερο σημαντικό! Τι μοναδική αίσθηση ο πόνος ετούτης της πληγής; Χώρια που μόλις νοιώσεις πως την κουβαλάς αρχινάς, να τη σαλαγάς... **Σ' αρέσει να σε πονά ετούτη η πληγή.** Και δώστου αλάτι απάνω της, να τους ξεινιάζει κι άλλο. Κι άλλο. Κι άλλο... Όσους συμφιλιώνεσαι

Πολύς κόσμος είχε κατακλείσει
το χώρο της εκδήλωσης.



πια με την ύπαρξη της. Αδιαφορείς για αυτήν... Εσύ για το νιώσιμο ετούτου του πόνου, έκανες ότι έκανες... Ο πόνος ετούτος ήταν τελικά η Ιθάκη σου. Και για δες θάμα... Εσύ έφτασες στην Ιθάκη!

Με τον παπα-Θανάσιο **ανήκουμε στην ίδια προσφυγική γενιά**. Γεννηθήκαμε στη Λέσβο, από γονείς που κρατάνε από καρσί, ο παπα-Θανάσης από το Μοσχονήσι, ο δικός μου πατέρας από μεσόγαια, από την Πέργαμο... Είμαστε λοιπόν **συμπατριώτες** με τον παπα-Θανάση **ή μάλλον συμπολεμιστές**, και μάλιστα τραυματισμένοι κι οι δυο από γεννήσεως. Κουβαλάμε την ίδια πληγή... Κάπως έτοι τη δικαιολογώ την αρρώστια. Την αρρώστια από την οποία πάσχω, την αρρώστια του παπα-Θανάση. Το ντέρτι που γίνεται γράμματα που στέκονται το ένα δίπλα στο άλλο και σχηματίζουν λέξεις, προτάσεις, **γίνονται σελίδες και βιβλία** όλα για ένα και μοναδικό λόγο, το αλάτι

στην πληγή...

Η προσφυγιά είναι πληγή, **αγιάτρευτη** και την αντέχεις, τη νταγιαντάς, παπα-Θανάση, μοναχά σαν την κάνεις αμανέ, ποιήματα, ζωγραφίες, κεντήματα, παραμύθια, βιβλία. Ο παπα-Θανάσης σπάρθηκε σε ευλογημένο τόπο και μεγάλωσε σε ένα σπίτι προσφυγικό, ένα σπίτι που θες δε θες θα σου λείψει ακόμα και το φωμί... **Κάπως έτοι αρχίζεις να αναπολείς** τα πιο μεγάλα και δροσερά καρπούζια του κόσμου, την πιο όμορφη πατρίδα με τα πιο όμορφα σπίτια και τους καλύτερους ανθρώπους.

Κι εσύ; Εσύ απέναντι σε όλα ετούτα, Καρσί, να τα βλέπεις και να μη μπορείς να τα αγγίζεις, μια δρασκελιά θάλασσα σε χωρίζει... Κάπου εκεί, δεν ξέρεις αν είσαι θυμωμένος ή λυπημένος για ετούτα που υποχρεώθηκες. Για το ό, τι σου συμβαίνει. Άδικο λες, για να σταθείς ανάμεσα στο θυμό και στη λύπη. Άδικο-Άδικία... Τίποτα δεν πάει χαμένο, **τίποτα δε χάνεται**, όσα χρόνια



και αν περάσουν, κάποια στιγμή ο κόσμος δικαιώνεται για το τι πέρασε. Κι ύστερα, ύστερα βράχος ακλόνητος κι απόφαση να μη χαθεί τίποτα. **Το βιβλίο του παπα-Θανάση**, που σου λέει σήκωσε το κεφάλι ψηλά και πέρνα να γνωρίσεις την Αγία γη. Τη γη της Μικρασίας...

Διαβάζω το βιβλίο του παπα-Θανάση και θυμάμαι. Θυμάμαι τους γέρους στους καφενέδες, που με γυρίζαν από ποδιά σε ποδιά γύρω τριγύρω στο μεγάλο μαγκάλι με το μαρμάρινο περβάζι, όπου ακουμπάγαν τα ποτήρια με το ρακί και τη φέτα το ψωμί, την ψημένη στην πυρήνα, την περιχυμένη με λιόλαδο κι αλάτι, τις σαρδέλες, τις ελιές, τα κρομμύδια τα σπασμένα στο γόνατο, **Διαβάζω και Θυμάμαι** τα τραγούδια στη γλώσσα τ' αλλουνού που έγινε εχθρός. Δε την καταλάβαινα τη γλώσσα τ' αλλουνού. Στο σχολείο έμαθα πως ήταν ο προαιώνιος εχθρός. Πως μοναχά το κακό μου ήθελε... «Τον Τούρκο κάνε φίλο και κράτα κι ένα ξύλο». Στις γειτονιές που έπαιζα «πόλεμο» δεν είχα εχθρό. Κανείς δεν ήθελε να κάνει τον Τούρκο. Οπότε σε ετούτους τους πολέμους ήμουνα πάντα με το νικητή. Δεν υπήρχαν χαμένοι σε ετούτους τους πολέμους. Οι μάχες - τι ευτυχία; - δινόντουσαν χωρίς

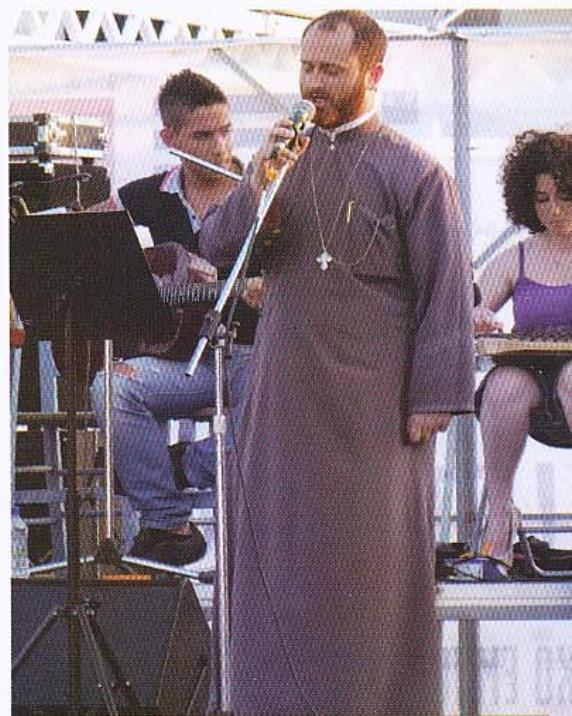
αντίπαλο.

Διαβάζω και Θυμάμαι την 25η Μαρτίου. Στο σχολείο έλεγα ποίημα για την άλωση της Τριπολίτου. Περήφανος που την άλωσε το έθνος μου την πόλη. Στους γέρους σαν έλεγα για τα κατορθώματα της ράτσας, μου έλεγαν: «Σους ρε. Σους πια...». Τι να ήξεραν άραγε; Δε μπορεί, ξέραν... Δε ξηγιέται αλλιώς ετούτο το «σους». Ήταν σαν το «σους» που άκουγα στα τραπέζια σαν έμπαινε μέσα ο χαφιές του Χωροφύλακα. «Σους...» Σώπαινα κι εγώ. Αν κι εγώ δε μίλαγα... Άκουγα. Μοναχά άκουγα και **σχημάτιζα στο νου μου λόγια που ξαναθρήκα στο βιβλίο** του παπα-Θανάση. Στις φωτογραφίες της Αγίας γης.

Άκουγα κι έγραφα στο μυαλό λέξεις, σχήματα, κινήσεις, μορφές, μορφασμούς, αέρα γιομάτο τοίκνα απ' το λάδι της σαρδέλας στην αναμμένη πυρήνα, το ρακί που χυνόταν στο πάτωμα για τους αποθαμένους, το ρακί στο δάχτυλο του παππού «γλύψε να μάθεις τι θα γεύεσαι σαν γίνεις άνδρας...». Έγινα το λοιπόν άνδρας. Μα για δες... Ακόμα αυτό το «σους...».

Να σωπαίνω για άλλα πράγματα πια. Ή μήπως για τα ίδια πράγματα σε καλούν να σωπαίνεις και τώρα, μόνο που είναι

ξαναβαφτισμένα; Κάπου εκεί είναι που **ξυπνάει μέσα σου ο πρόσφυγας**. Και σε τσούζει κι η πληγή που λέγαμε... Κι αναζητάς τον πόνο. Σε λέξεις, σχήματα... Στο βιβλίο του παπα-Θανάση. **Αξίζει το**



Ο π. Ευστράτιος Γιουφράς
έκλεισε την εκδήλωση με Μικρασιατικούς
σκοπούς και τραγούδια.

αλάτι στην πληγή που μας κουβαλά κάθε τόσο. Αξίζει τον κόπο να την ευχαριστήσουμε για δαύτο...

Παπα-Θανάση απ' το Μοσχονήσι της Μικρασιατικής Αιολίδας σε ευχαριστούμε... Για το δικαίωμα μας στη μνήμη που-υπερασπίστηκες. Για το δικαίωμα μας στο μερδικό της ιστορίας και τη συμβολή σου σε αυτό.

«Όπος η γη όταν δεν απολαμβάνει τη φροντίδα του γεωργού, γίνεται χέρσα
και γεμίζει χορτάρια, έτσι και η ψυχή όταν δεν απολαμβάνει την πνευματική διασκαλία,
βγάζει αγκάθια και τριβόλια».

(Ιερός Χρυσόστομος)

